2024/2354

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2354,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin erillisvirastojen talousarvioiden toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022: toiminnan tuloksellisuus, varainhoito ja sen valvonta

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin erillisvirastojen talousarvioiden toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon komission kertomuksen vastuuvapauden myöntämistä koskevasta seurannasta varainhoitovuoden 2021 osalta (COM(2023) 384),

— ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen EU:n virastoista varainhoitovuodelta 2022 sekä virastojen vastaukset ([1]),

— ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 ([2]) kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 ja erityisesti sen 68 ja 70 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 70 artiklassa tarkoitettuja, SEUT-sopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen nojalla perustettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta 18. joulukuuta 2018 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/715 ([3]) ja erityisesti sen 105 artiklan,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnot,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0118/2024),

A. toteaa, että tämä päätöslauselma sisältää asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 262 artiklan sekä Euroopan parlamentin työjärjestyksen liitteessä V olevan 3 artiklan mukaisesti asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 70 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskeviin vastuuvapauspäätöksiin liittyvät luonteeltaan yleiset huomautukset;

B. toteaa, että tämä päätöslauselma sisältää asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 262 artiklan ja Euroopan parlamentin työjärjestyksen liitteessä V olevan 3 artiklan mukaisesti Euratomin hankintakeskusta koskevaan vastuuvapauspäätökseen liittyvät luonteeltaan yleiset huomautukset;

C. toteaa, että unionin virastojen olisi keskityttävä tehtäviin, joilla on selvää eurooppalaista lisäarvoa, ja että näiden tehtävien organisointi olisi optimoitava, jotta vältetään päällekkäisyydet unionin veronmaksajien edun mukaisesti;

D. ottaa huomioon, että vastuuvapauden myöntävä viranomainen pyrkii vastuuvapausmenettelyn yhteydessä korostamaan, että on tärkeää vahvistaa unionin toimielinten demokraattista legitiimiyttä; toteaa, että tähän kuuluu avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden lisääminen sekä tulosbudjetoinnin toteuttaminen ja henkilöstöresursseja koskevan hyvän hallintotavan varmistaminen;

([1]) EUVL C, C/2023/594, 27.10.2023.
([2]) EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.
([3]) EUVL L 122, 10.5.2019, s. 1.

1. toteaa, että vuonna 2022 unionin 33 erillisviraston kumulatiiviset kokonaismäärärahat olivat noin 3 471 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina, mikä on noin 8,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021, ja 3 035 miljoonaa euroa maksumäärärahoina, mikä on 1,78 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021; toteaa lisäksi, että maksumäärärahoina olevista 3 035 miljoonasta eurosta noin 2 781 miljoonaa euroa rahoitettiin unionin yleisestä talousarviosta ja että määrä on 74,85 prosenttia virastojen vuoden 2022 kokonaisrahoituksesta (77,27 prosenttia vuonna 2021); toteaa vielä, että noin 935 miljoonaa euroa rahoitettiin palkkioilla ja maksuilla sekä osallistuvien maiden suorilla rahoitusosuuksilla (28,23 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021);

2. toteaa, että unionin kaikkien erillisvirastojen lopullinen kokonaistalousarvio vuodelle 2022 (lisätalousarviot huomioon ottaen) oli noin 16 prosenttia suurempi kuin vuodelle 2021 ja että inflaatio unionissa oli lokakuussa 2022 jopa 11,5 prosenttia; toteaa tätä taustaa vasten, että joidenkin virastojen talousarvion kasvu vuosien 2021 ja 2022 välillä on ollut merkittävää eli yli 60 prosenttia (ENISA, eu-LISA, EFCA), noin 30 prosenttia tai enemmän (ELA, ETA, Frontex) ja yli 20 prosenttia (EUSPA, EUAA);

3. panee merkille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, jäljempänä 'tilintarkastustuomioistuin', vuosikertomuksessaan EU:n virastoista varainhoitovuodelta 2022, jäljempänä 'tilintarkastustuomioistuimen kertomus', esittämän päätelmän, jonka mukaan virastojen tilinpäätöksiä 31. joulukuuta 2022 päättyneeltä varainhoitovuodelta koskevan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen tulokset eivät olleet yhtä myönteisiä kuin edellisenä vuonna (2021) ja julkisten hankintamenettelyjen puutteet pysyivät maksujen sääntöjenvastaisuuden pääasiallinen syynä;

Tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat pääasialliset riskit

4. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että virastojen tilien luotettavuuteen kohdistuva riski on, kuten vuonna 2021, yleisesti ottaen vähäinen, koska tilit laaditaan komission tilinpitäjän hyväksymien, kansainvälisesti hyväksyttyihin tilinpäätösstandardeihin perustuvien kirjanpitosääntöjen mukaisesti;

5. painottaa, että kuten vuonna 2021, tilintarkastustuomioistuin pitää kertomuksensa mukaan virastojen tilien perustana olevien tulojen laillisuuteen ja asianmukaisuuteen (sääntöjenmukaisuuteen) kohdistuvaa riskiä yleisesti ottaen vähäisenä useimpien virastojen kohdalla ja keskisuurena sellaisten osittain omarahoitteisten virastojen kohdalla, joissa maksujen ja muiden rahoitusosuuksien keräämistä säännellään erityisin säädöksin;

6. toteaa, että tilintarkastustuomioistuin pitää virastojen tilien perustana olevien maksujen laillisuuteen ja asianmukaisuuteen (sääntöjenmukaisuuteen) kohdistuvaa riskiä kaiken kaikkiaan keskisuurena, joskin riski vaihtelee vähäisestä suureen eri budjettikohdissa; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan osastossa 1 (henkilöstömenot) riski on yleisesti vähäinen, osastossa 2 (hallintomenot) riski on keskisuuri ja osastossa 3 (toimintamenot) riski vaihtelee vähäisestä suureen kunkin viraston ja sen toimintamenojen luonteen mukaan; huomauttaa, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan riskit osastossa 3 ovat samankaltaisia kuin osastossa 2, mutta koska määrät ovat paljon suurempia osastossa 3, vaikutuksen katsotaan olevan suurempi;

7. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin pitää jo viidettä vuotta peräkkäin varainhoidon moitteettomuuteen kohdistuvaa riskiä keskisuurena ja ensisijaisesti sellaisiin julkisiin hankintamenettelyihin liittyvänä, joiden yhteydessä ei ole varmistettu, että rahalle saadaan paras mahdollinen vastine; toteaa lisäksi, että julkisia varoja on aina käytettävä tehokkaasti ja veronmaksajien edut huomioon ottaen;

8. toteaa, että tilintarkastustuomioistuin pitää talousarviohallintoon kohdistuvaa riskiä vähäisenä ja että tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksesta kävi ilmi, että sidottuja määrärahoja siirrettiin seuraavalle varainhoitovuodelle paljon, mikä oli kuitenkin tilintarkastustuomioistuimen mukaan perusteltua toimien monivuotisen luonteen vuoksi tai syistä, joihin virastot eivät voineet vaikuttaa; kehottaa virastoja vahvistamaan talousarviohallintoaan ja rahoitussuunnitteluaan asettamalla kunnianhimoisia keskeisiä taloudellisia tulosindikaattoreita ja seuraamalla aktiivisesti rahoituksen ja talousarvion tuloksellisuutta ympäri vuoden, jotta seuraavalle vuodelle tehtävät siirrot voidaan pitää hyväksyttävällä prosentuaalisella tasolla;

9. palauttaa mieliin, että vuonna 2020 tilintarkastustuomioistuin testasi automatisoituja tarkastusmenettelyjä useiden toimeenpanovirastojen tilien tarkastuksen alalla; panee merkille, että vuonna 2021 tilintarkastustuomioistuin laajensi tällaisten menettelyjen käytön kaikkiin virastoihin, mutta sovelsi erillisvirastojen tapauksessa kymmentä menettelyä, jotka koskevat ainoastaan palkkoja; tunnustaa tilintarkastustuomioistuimen sitoutumisen digitaalisen tarkastusteknologian käytön laajentamiseen muille alueille ja kaikkiin virastoihin; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2022 aloittamaan pilottihankkeeseen, jolla digitalisoidaan virastojen julkisten hankintojen tarkastuksen osia; kehottaa tilintarkastustuomioistuinta tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kyseisen pilottihankkeen tuloksista;

10. suhtautuu myönteisesti siihen, että tilintarkastustuomioistuin on todennut virastojen ryhtyneen korjaaviin toimenpiteisiin useimmissa tapauksissa (67:n kaikkiaan 121:stä vuoden 2021 lopussa keskeneräisen huomautuksen osalta) käsitelläkseen edellisen vuoden tarkastuksen huomautukset; panee huolestuneena merkille, että niiden huomautusten määrä, joiden käsittely oli vuoden lopussa vielä kesken, kasvoi vuodesta 2021 vuoteen 2022 48:sta 54:ään; kehottaa kaikkia asianomaisia virastoja määrittämään asianmukaiset korjaavat toimet ja jatkamaan tilintarkastustuomioistuimen huomautusten johdosta toteutettavia toimiaan, jotka ovat kesken tai toteuttamatta;

Talousarvio- ja varainhallinto

11. painottaa tyytyväisenä, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan kaikkien virastojen tilien luotettavuudesta annettiin vakiomuotoinen tarkastuslausunto; toteaa lisäksi, että tilintarkastustuomioistuin antoi vakiomuotoisen lausunnon kaikkien virastojen tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin antoi vakiomuotoisen lausunnon kaikkien virastojen tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta lukuun ottamatta neljää virastoa: Euroopan unionin elinten käännöskeskus (CdT), Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto (CEPOL), Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) ja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava virasto (eu-LISA); panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuimen varauman sisältävät lausunnot perustuivat sääntöjenvastaisiin menoihin, jotka olivat suuruudeltaan 1,3 miljoonaa euroa (CdT), 4,26 miljoonaa euroa (CEPOL), 0,6 miljoonaa (ECDC), minkä perusteella tilintarkastustuomioistuin arvioi sääntöjenvastaisten menojen osuuden olevan 2,8 prosenttia vuonna 2022 käytettävissä olleiden maksumäärärahojen kokonaismäärästä, ja 17,8 miljoonaa euroa (eu-LISA);

12. toteaa tilien luotettavuuden osalta, että tilintarkastustuomioistuin käytti Euroopan lääkeviraston (EMA), Euroopan unionin rautatieviraston (ERA), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA), Euroopan unionin turvapaikkaviraston (EUAA), Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust), eu-LISA:n ja Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) osalta tiettyjä seikkoja painottavaa kappaletta; toteaa, että EMA:n osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi viraston aiempien, Lontoossa sijainneiden toimitilojen vuokrasopimukseen, joka on voimassa vuoteen 2039 asti ilman sopimuksen ennenaikaista irtisanomista koskevia määräyksiä ja josta mahdollisesti aiheutuvien vastattavien suuruudeksi arvioitiin 366 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022, sekä kyseisten toimitilojen alivuokralaisen koko konsernin emoyhtiön taloudellista asemaa koskevaan epävarmuuteen; on tietoinen siitä, että parlamentin budjettivaliokunta keskusteli 11. tammikuuta 2024 viranomaisen kanssa mahdollisesta EMA:n alivuokrasopimuksen muuttamisesta viraston entisten Lontoon toimitilojen osalta; toteaa, että ERA:n ja Eurojustin osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi uuden kirjanpito-, talousarvio- ja kassajärjestelmän (SUMMA) täytäntöönpanoon komission pilottihankkeena; toteaa, että EUAA:n osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi Venäjän Ukrainaa vastaan käymän laittoman ja provosoimattoman hyökkäyssodan vaikutuksiin EUAA:n toimintaan; toteaa, että eu-LISA:n osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi maahantulo- ja maastapoistumisjärjestelmän täytäntöönpanon viivästyksiin ja niiden vaikutuksiin eu-LISA:n toimintaan; toteaa, että Frontexin osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi siihen, että sen kirjanpitojärjestelmää ei validoitu toisena vuotena peräkkäin, sekä siihen, että EU:n ulkopuolisten Schengen-alueeseen kuuluvien maiden rahoitusosuudet laskettiin 3,2 miljoonaa euroa liian pieniksi siihen nähden, miten niiden olisi pitänyt osallistua Frontexin vuoden 2022 talousarvion rahoittamiseen; toteaa, että ESMAn osalta tiettyjä seikkoja painottava kappale liittyi oikeudenkäynnin tulokseen liittyvään epävarmuuteen ja että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan kyseinen kappale pätee kokonaisuudessaan myös ESMAn maksujen laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen;

13. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden rahoitusosuuksia koskevan toistuvan huomautuksen, jonka mukaan se, että sopimuksissa on erilaisia menetelmiä näiden rahoitusosuuksien laskemiseksi, aiheuttaa vaaran, että kyseiset rahoitusosuussopimukset pannaan täytäntöön virheellisesti; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille kehotuksen, että EUAA:n ja Frontexin olisi tehtävä yhteistyötä komission kanssa oikeusperustan selvittämiseksi sille, miten Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden maksuosuudet kyseisten virastojen talousarvioihin lasketaan, tarvittaessa neuvottelemalla Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden kanssa tehdyt sopimukset uudelleen siten, että niiden maksuosuudet vastaavat oikealla tavalla Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden talouksien kokoa suhteessa unionin talouden kokoon; kehottaa tässä yhteydessä komissiota käsittelemään tätä kysymystä tulevissa neuvotteluissa Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden kanssa uusista sopimuksista, jotka kattavat Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden osallistumisen EUAA:n ja Frontexin työhön, jotta voidaan varmistaa niiden selkeys;

14. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen, joka koskee talousarviohallinnon eri näkökohtiin 16 virastossa liittyneitä puutteita, kuten seuraavalle vuodelle tehtyjen siirtojen liiallista määrää, viivästyneiden maksujen suurta määrää ja maksuihin/tuloihin liittyneitä ongelmia; panee erityisesti merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen rakenteellisista ja toistuvista suurista siirroista viiden viraston (ACER, EFCA, ELA, eu-LISA ja FRA) osalta; vaatii jälleen noudattamaan talousarvion vuotuisperiaatetta; toistaa tilintarkastustuomioistuimen suosituksen, jonka mukaan asianomaisten virastojen olisi edelleen parannettava talousarviosuunnitteluaan ja täytäntöönpanosyklejään, jotta vältetään liialliset viivästykset työohjelmien tai hankintasuunnitelmien täytäntöönpanossa; on tyytyväinen useiden virastojen (esim. ACER, eu-LISA ja FRA) vuonna 2022 käynnistämiin toimiin ja toteuttamiin toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on niiden talousarvion suunnittelu- ja täytäntöönpanosyklien parantaminen;

15. muistuttaa kuitenkin, että joissakin tapauksissa määrärahasiirtojen suuri määrä johtuu myös tekijöistä, joihin erillisvirastot eivät voi vaikuttaa, kuten niiden toiminnan luonne monivuotisina kausina tai tarve turvautua uudelleen ulkopuolisiin toimeksisaajiin varainhoitovuotta pidemmällä aikavälillä henkilöstövajeen vuoksi;

16. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomautuksen, jonka mukaan useat virastot (esim. ECDC ja Europol) sisällyttivät maksuihinsa avustusten saajille vuonna 2022 arvonlisäveron (alv) palautuksen rikkoen siten varainhoitoasetuksen 186 artiklan 4 kohtaa, koska tilintarkastustuomioistuin katsoi avustusten saajien olleen viranomaisia, jotka toimivat viranomaisen ominaisuudessa, jolloin ne eivät olleet oikeutettuja arvonlisäveron palautukseen; panee merkille asianomaisten virastojen perustelut erimielisyydelleen tilintarkastustuomioistuimen kanssa tässä asiassa; toistaa tilintarkastustuomioistuimen suosituksen virastoille hallinnoida avustuksia varmistamalla sovellettavien sääntöjen noudattamisen erityisesti arvonlisäveron palauttamisessa viranomaisiksi katsottavien avustusten saajille; kehottaa Euroopan unionin virastojen verkostoa (EUAN) pääsemään yhteisymmärrykseen alv-palautuksesta varainhoitoasetuksen mukaisesti;

17. muistuttaa, että on tärkeää käydä ja ylläpitää komission ja virastojen välistä aktiivista vuoropuhelua asianmukaisten resurssien jakamisesta ja virastojen henkilöstötaulukoiden suunnittelusta, erityisesti niiden palkkaluokkien osalta, joihin virat osoitetaan;

Toiminnan tuloksellisuus

18. panee merkille, että kaikki virastot käyttävät erilaisia keskeisten tulosindikaattoreiden järjestelmiä, suunniteltuja tuotoksia tai strategisia tavoitteita, jotka on asetettu osana toiminnan tuloksellisuuden mittaamista; korostaa, että EUAN voisi auttaa virastoja käyttämään yhteistä keskeisten tulosindikaattorien järjestelmää; panee merkille, että vuotuisen työohjelman toteutusaste oli 15 virastolla yli 95 prosenttia ja 14 virastolla alle 95 prosenttia vuonna 2022; toistaa kehotuksensa kaikille virastoille tiedottaa vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle vuotuisen työohjelmansa toteutusasteesta konsolidoituna lukuna prosentteina ilmaistuna; arvostaa virastojen saavuttamia keskeisiä tulosindikaattoreita ja sitä, että virastot ovat kiinnittäneet huomiota toimenpiteisiin, joilla voidaan parantaa niiden työn tehokkuutta ja vaikuttavuutta; kehottaa kuitenkin virastoja huomioimaan indikaattorit, joita ei ole vielä saavutettu tai joiden täytäntöönpano ei ole edennyt suunnitellusti; kannustaa virastoja käyttämään EUAN:n palveluja näiden indikaattoreiden saavuttamisen parantamiseksi;

19. panee merkille kaikkien virastojen saavutukset ja onnistumiset vuonna 2022 eli Venäjän Ukrainaa vastaan käymän provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyssodan ensimmäisenä vuonna; antaa tässä yhteydessä tunnustusta siitä, että virastot ovat toteuttaneet nopeita toimia eri aloilla, kuten oikeus- ja sisäasioissa (esim. EUAA, Frontex, Europol, FRA), rahoitusjärjestelmien valvonnassa (esim. ESMA), turvallisuudessa ja puolustuksessa (esim. EASA) sekä työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioissa (esim. Eurofound), huolimatta niistä haasteista, joita aiheutui sekä Ukrainaa vastaan kohdistetusta laittomasta sodasta että ennätyksellisen suuresta inflaatiosta koko unionissa ja energiakriisistä;

20. korostaa unionin virastojen arvokasta roolia niiden auttaessa unionin toimielimiä laatimaan ja toteuttamaan unionin toimintapolitiikkoja ja suorittaessa erityisiä teknisiä, tieteellisiä, operationaalisia ja hallinnollisia tehtäviä sekä toteuttaessa näyttöön perustuvaa tutkimusta; muistuttaa tässä yhteydessä, että virastot on varustettava niille osoitettuja tehtäviä vastaavasti ja että niillä on oltava riittävä määrä henkilöstöä, joka on vakaassa työsuhteessa ja jolla on riittävät aineelliset resurssit; toistaa siksi, että on varmistettava riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, joiden turvin ne voivat edelleen panna työohjelmaansa täytäntöön niin, että toiminnan toteutusaste pysyy erittäin korkeana;

21. korostaa EU:n oikeus- ja sisäasioiden virastojen tärkeää roolia, sillä ne ovat välttämättömiä EU:n politiikkojen täytäntöönpanolle, sekä tärkeää tukea, jota ne antavat unionin toimielimille ja elimille sekä jäsenvaltioille perusoikeuksien, turvallisuuden ja oikeuden alalla suorittamalla operatiivisia, analyyttisia sekä hallinto- ja valvontatehtäviä; muistuttaa siksi tarpeesta varmistaa oikeus- ja sisäasioiden virastoille riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit;

22. arvostaa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden alalla toimivien virastojen (Cedefop, Eurofound, EU-OSHA, ETF ja ELA) korkealaatuista työtä; palauttaa mieliin näiden virastojen erityiset toimeksiannot ja niiden ylinten hallintoelinten erityisen kokoonpanon, joka perustuu kolmikantaperiaatteeseen ja johon näin ollen kuuluu kansallisten viranomaisten ja työmarkkina-osapuolten edustajia; toteaa, että hallintoelimet varmistavat jäsentensä avulla, että virastojen työ ja sidosryhmien tarpeet ja painopisteet sovitetaan tarvittavalla tavalla yhteen; panee tyytyväisenä merkille hybridikokousten käyttöönoton ja kirjallisten menettelyjen käytön, sillä nämä auttavat vähentämään paikan päällä järjestettävistä kokouksista aiheutuvia kustannuksia;

23. painottaa, että virastot pystyvät parhaiten arvioimaan resurssien käyttöä vuotuisten työohjelmiensa toteuttamista ja tehtäviensä tehokasta täyttämistä varten; korostaa, että virastojen on tarpeen tehdä toistensa kanssa yhteistyötä, jotta resurssit voidaan jakaa asianmukaisesti; korostaa, että virastoilla on keskeinen asema oikeiden hankkeiden tukemisessa esimerkiksi Euroopan vihreän kehyksen ohjelman, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tai unionin uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaisesti;

24. panee tyytyväisenä merkille samalla alalla toimivien virastojen, kuten Euroopan valvontaviranomaisten, oikeus- ja sisäasioiden virastojen, työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden virastojen sekä muiden virastojen välisen yhteistyön ja työn koordinoinnin mutta myös monialaisen yhteistyön eri politiikanalojen virastojen välillä;

25. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta huolestuneena merkille kahden viraston (EUAA ja EUSPA) julkistamat tiedot Ukrainaan kohdistuvan provosoimattoman ja epäoikeudenmukaisen hyökkäyksen vaikutuksista niiden toimintaan; panee tässä yhteydessä merkille, että Ukrainasta pakolaisia vastaanottavien jäsenvaltioiden avun kysyntä on lisääntynyt ja että Galileo-satelliittien avaruuteen lähettäminen venäläisillä Sojuz-kantoraketeilla on keskeytynyt;

Tehokkuus ja hyödyt

26. kehottaa virastoja jatkamaan synergioiden kehittämistä (henkilöresurssien, hankintojen, digitalisaation, kiinteistöhallinnon, tietotekniikkapalvelujen ja kyberturvallisuuden kaltaisilla aloilla) sekä yhteistyön ja hyvien käytäntöjen vaihdon kehittämistä muiden unionin virastojen kanssa tehokkuuden parantamiseksi erityisesti Ukrainassa käytävän sodan ja inflaatiopaineiden vaikutusten vuoksi; kehottaa kaikkia virastoja ottamaan käyttöön järjestelmän, jolla seurataan objektiivisesti ja yksityiskohtaisesti kehitystä, joka tapahtuu vuodesta toiseen virastojen kirjaamissa hyödyissä ja/tai säästöissä esimerkiksi ajan, henkilöstön ja energian osalta, ja ilmoitetaan siitä vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle; kutsuu kaikkia virastoja suorittamaan koordinointia, myös EUAN:ssä, sellaisen yhteisen työkalun löytämiseksi ja käyttämiseksi, joka mahdollistaa tällaisten hyötyjen tai säästöjen ilmoittamisen vertailukelpoisesti;

27. korostaa EUAN:n tärkeää asemaa synergioiden kehittämisessä esimerkiksi auttamalla virastoja optimoimaan talousarvioidensa käyttöä esimerkiksi yhteisten hankintamenettelyjen, kumppanuuksien, painopisteiden uudelleenarviointien ja kulujen vähennysten koordinoinnin kautta; tunnustaa tässä yhteydessä kymmenessä EUAN:n temaattisessa alaverkostossa tehdyn työn; muistuttaa lisäksi, että yhteisissä aloitteissa yhdistetään erilaisia näkökulmia, vähennetään päällekkäisyyksiä, tehostetaan oppimista ja vahvistetaan osallistujien välisiä suhteita; kannustaa EUAN:ää vahvistamaan koordinointitehtäväänsä ja ehdottamaan yhteisiä välineitä, jotka voivat auttaa virastoja;

28. suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen horisontaaliseen tarkastukseen, joka tuotti analyysin virastojen vastauksesta ilmasto- ja energiakriiseihin ja siitä, miten ne ilmoittivat ilmasto- ja energiatehokkuudestaan; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta ja virastojen parlamentin kirjallisiin kysymyksiin antamista vastauksista merkille, että vuoden 2022 lopussa 10 virastolla (kuudella vuonna 2021) oli EMAS-sertifiointi (ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän sertifiointi) ja 22 virastolla ei ollut EMAS-sertifiointia (EMAS-sertifiointimenettely oli käynnissä 15 viraston osalta); kehottaa asianomaisia virastoja nopeuttamaan menettelyä EMAS-sertifioinnin saamiseksi;

29. panee arvostaen merkille, että kaikki virastot ovat ottaneet käyttöön eriasteisia toimenpiteitä vähentääkseen ympäristövaikutuksiaan ja vaikuttaakseen myönteisesti kestävään kehitykseen; antaa tunnustusta virastoille (esim. ACER), jotka ovat virallisesti hyväksyneet (ja panneet täytäntöön) ympäristötoimintasuunnitelman; toistaa suosituksensa kaikille virastoille laatia monivuotisia toimintasuunnitelmia, jotka sisältävät sitoumuksia muun muassa kestävien rakennusten ja työtilojen käytön, energiankulutuksen optimoinnin, vähähiilisten matkustustapojen edistämisen, hybridityömenetelmien käytön ja ensisijaisesti kestävien tuotteiden ja palvelujen ostamisen kautta saavutettaviin hiilidioksidipäästöjen vähennyksiin; kehottaa virastoja ottamaan ympäristönäkökohdat huomioon uusia toimistotiloja valittaessa; muistuttaa EUAN:n mahdollisesta roolista tässä yhteydessä virastojen avustamisessa laatimalla tilapäinen monivuotinen toimintasuunnitelma;

30. panee tässä suhteessa tyytyväisenä merkille, että yhteensä 33 erillisvirastosta 19 on pannut täytäntöön toimintasuunnitelmia energiatehokkuuden parantamiseksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi; pitää kuitenkin valitettavana, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan yhteensä 33 erillisvirastosta 14 ei ole pannut täytäntöön minkäänlaista toimintasuunnitelmaa parantaakseen toimintansa energiatehokkuutta ja ilmastoneutraaliutta; panee merkille, ettei yksikään virasto julkaissut kestävyyskertomusta vuonna 2022 ja että virastoilla Cedefop, EIT ja Eurofound on suunnitelma kertomuksen julkaisemiseksi vuoteen 2024 mennessä; toistaa tässä yhteydessä tilintarkastustuomioistuimen suosituksen ja kehottaa kaikkia virastoja parantamaan ilmastoneutraaliuttaan ja energiatehokkuuttaan ajantasaisilla toimintasuunnitelmilla, joissa esitetään selkeästi määriteltyjä ja määrällisesti ilmaistuja lähtö- ja tavoitearvoja hiilijalanjäljen ja energiankulutuksen pienentämiselle, ja ilmoittamaan ilmasto-, energia- ja ympäristötehokkuudestaan julkaisemalla kestävyyskertomuksia tai ympäristöselontekoja;

31. muistuttaa, että on tärkeää lisätä paitsi virastojen sisäisen toiminnan ja hallinnoinnin myös menettelyjen digitalisaatiota, jotta voidaan siirtyä paperittomiin prosesseihin; toteaa, että tämä myönteinen kehitys vaikuttaa kustannustehokkuuteen; on tyytyväinen siihen, että vuonna 2022 edistyttiin edelleen digitalisaatiossa ja työnkulun ja menettelyjen optimoinnissa erityisesti henkilöstöhallinnon ja hankintamenettelyjen aloilla; kannustaa kaikkia virastoja hyväksymään ja ottamaan käyttöön Advanced Qualified Signature- ja Qualified Electronic Signature -ohjelmistot sekä sisäisten että ulkoisten vastapuolten hyväksyntöjen ja allekirjoitusten hankkimiseen hankinta- ja sopimusasiakirjoihin; pyytää EUAN:ää tukemaan kaikkia aloitteita tämän digitalisaatioprosessin nopeuttamiseksi ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle digitalisaatiossa saavutetusta edistyksestä;

32. kehottaa komissiota varmistamaan, että virastojen asiantuntemusta hyödynnetään paremmin asiaankuuluvilla politiikan aloilla esimerkiksi raporttien ja selvitysten laatimisessa sekä tutkimusten ja selvitysten tekemisessä, mikä voi mahdollistaa unionin talousarviovarojen vaihtoehtoisiin ratkaisuihin verrattuna tehokkaamman käytön; korostaa tässä yhteydessä työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden alalla toimivien virastojen hyödyntämätöntä potentiaalia tarjota erikoistunutta ja asiaankuuluvaa tietoa ja samoja laadukkaita tuotteita kuin ulkopuoliset konsultit, kun niiden toimeksiannot sen sallivat;

Henkilöstöpolitiikka

33. toteaa, että 33 erillisviraston palveluksessa oli vuonna 2022 virkamiehiä, väliaikaisia ja sopimussuhteisia toimihenkilöitä sekä lähetettyjä kansallisia asiantuntijoita yhteensä 10 146 (9 631 vuonna 2021), mikä merkitsee 5,34 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että henkilöstömäärän kasvu vuodesta 2021 johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että äskettäin perustettujen virastojen (esim. ELA) toiminta on jatkuvasti laajentunut ja eräät virastot ovat kasvaneet uusien tehtävien myötä (EFCA, EUAA ja Frontex); antaa tunnustusta virastoille (EIGE ja EUSPA), jotka saavuttivat 100 prosentin toteutusasteen henkilöstötaulukkonsa osalta vuonna 2022;

34. panee merkille, että viidessä virastossa kirjattiin työuupumustapauksia (yhteensä 16) ja että 19 virastossa useat työntekijät käyttivät ylityövapaita vuonna 2022 (13:ssa vuonna 2021); korostaa, että kaikkia työuupumustapauksia ei kirjata virallisesti; panee erityisesti merkille, että suuri määrä työntekijöitä käytti ylityövapaita EFSAssa (81 prosenttia henkilöstössä) ja Eurofoundissa (97 prosenttia henkilöstöstä);

35. panee huolestuneena merkille, että henkilöstön vaihtuvuusaste oli vuonna 2022 yli viisi prosenttia 15:ssä yhteensä 33 virastosta ja että kymmenen prosenttia ylittyi neljässä niistä; antaa tunnustusta virastoille (esim. EBA), jotka ovat toteuttaneet kohdennettuja toimenpiteitä ehkäistäkseen henkilöstön suuren vaihtuvuuden; korostaa, että kaikkien virastojen on tärkeää toteuttaa toimenpiteitä osaamisen johtamisen ja kykyjen säilyttämisen parantamiseksi; uskoo EUAN:n olevan jäsenvirastoilleen foorumi hyvien käytäntöjen vaihtamiselle ja mahdollisuuksien mukaan voimien yhdistämiselle tässä asiassa;

36. toteaa, että unionin erillisvirastojen henkilöstön maantieteellinen jakauma myötäilee jäsenvaltioiden väestöjen prosenttiosuuksia 27 jäsenvaltion EU:ssa paremmin kuin komission henkilöstön maantieteellinen jakauma; pitää valitettavana tilannetta, jossa seitsemän jäsenvaltiota on aliedustettuna, 17 jäsenvaltiota yliedustettuna ja kolme jäsenvaltiota likimäärin oikein edustettuna; muistuttaa, että virastojen on toteutettava konkreettisia toimenpiteitä maantieteellisen jakauman tasapainottamiseksi; panee merkille 15. toukokuuta 2023 julkaistussa sopimussuhteisten toimihenkilöiden käyttöä erillisvirastoissa koskevasta tutkimuksesta (The use of contract agents in decentralised agencies, jäljempänä 'tutkimus'), että sopimussuhteisten toimihenkilöiden toimien taloudellinen houkuttelevuus voi vaikuttaa hakijoiden maantieteelliseen monimuotoisuuteen;

37. korostaa, että maantieteellinen tasapaino on edelleen haaste useille virastoille, joissa suuri osa henkilöstöstä on viraston sijaintijäsenvaltion kansalaisia, kuten BEREC (58 prosenttia latvialaisia), Cedefop (47 prosenttia kreikkalaisia), EFSA (49 prosenttia italialaisia), EU-OSHA (46 prosenttia espanjalaisia); toteaa, että virastot käyttävät ansioihin perustuvia valintamenettelyjä, joissa ansioiden ollessa yhtäläiset valitaan ehdokkaat, joiden kansalaisuus on aliedustettuna; kehottaa virastoja toteuttamaan tarvittavia toimenpiteitä tasapainoisen ja oikeudenmukaisen maantieteellisen edustuksen saavuttamiseksi;

38. tunnustaa, että osaamisen houkutteleminen ja maantieteellisesti monimuotoisen henkilöstön varmistaminen ovat yhteydessä virastojen yksilöllisiin erityispiirteisiin (esim. sijainti, infrastruktuuri, koulutus ja politiikanala) sekä ulkoisiin rajoittaviin tekijöihin (esim. kilpailu yksityisen sektorin kanssa, työn epävarmuus lyhytaikaisten sopimusten vuoksi ja alhaiset korjauskertoimet); panee EUAN:n vuodelta 2021 myönnettävää vastuuvapautta koskevasta seurantakertomuksesta tyytyväisenä merkille EUAN:n toteuttamat toimet houkuttelevuuden puutteen korjaamiseksi ja viraston henkilöstön edustavuuden parantamiseksi iän, sukupuolen ja maantieteellisen alkuperän osalta;

39. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomautukset korvauksiin kansallisille asiantuntijoille, harjoittelutukiin ja palvelukseenottomenettelyihin liittyvistä heikkouksista ja panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin esitti kahdeksan huomautusta, joista kolme koski sääntöjenvastaisia maksuja; kehottaa asianomaisia virastoja parantamaan ennakkotarkastuksiaan, jotta maksut suoritetaan asiakirjojen perusteella ja voimassa olevien sääntöjen mukaisesti;

40. panee merkille sukupuolijakauman, joka oli parantunut hieman vuodesta 2021 vuoteen 2022 ylemmän ja keskijohdon tasolla, jolla miesten osuus oli 66,59 prosenttia ja naisten osuus 33,41 prosenttia (68 ja 32 prosenttia vuonna 2021), sekä hallintoneuvoston jäsenten keskuudessa, joista miesten osuus oli 60,33 prosenttia ja naisten osuus 39,67 prosenttia (62 ja 38 prosenttia vuonna 2021); panee merkille, että koko henkilöstön ilmoitettu sukupuolten tasapuolisen edustuksen tilanne huononi siten, että miehiä oli 54,26 prosenttia ja naisia 46,74 prosenttia (50,3 ja 49,7 prosenttia vuonna 2021); kehottaa virastoja toimimaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen parantamiseksi entisestään ylemmän johdon tasolla; kehottaa jälleen komissiota ja jäsenvaltioita noudattamaan sukupuolten tasapuolista edustusta nimetessään ja nimittäessään johdon tai hallintoneuvostojen jäseniä; toteaa jälleen, että virastojen kunnianhimoisena tavoitteena on komission tavoin saavuttaa 50 prosentin sukupuolipariteetti kaikilla hallinnon tasoilla vuoden 2024 loppuun mennessä;

41. panee merkille, että kaikki virastot ovat ottaneet käyttöön toimenpiteitä henkilöstön työhyvinvoinnin sekä työ- ja yksityiselämän tasapainon parantamiseksi; panee merkille, että tällaisten toimenpiteiden määrä ja vaikutus vaihtelevat suuresti virastoittain ja että virastojen välillä ei näytä olevan yhteistä viitekehystä; kehottaa EU:n virastojen verkostoa (EUAN) koordinoimaan toimia tällaisen yhteisen viitekehyksen kehittämiseksi; panee tyytyväisenä merkille, että valtaosa virastoista on ottanut käyttöön vammaisten henkilöiden integroinnin toimenpiteitä, jotka ulottuvat fyysisistä mukautuksista, kuten rakennusten muuttaminen esteettömiksi pyörätuolin käyttäjille ja luiskien asentaminen tärkeimpien sisäänkäyntien yhteyteen, aina henkilöstön työpisteiden mukautuksiin, erityisiin työjärjestelyihin vammaisille henkilöille ja erityisten välineiden tarjoamiseen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti; panee lisäksi tyytyväisenä merkille muut toimenpiteet osallistavien käytäntöjen sisällyttämisen henkilöstöpolitiikkaan, esimerkiksi vammaisten hakijoiden hakemusten kannustamisen, sen varmistamisen, että palvelukseenottomenettelyt ovat syrjimättömiä vammaisten henkilöiden kohdalla, koulutuksen tarjoamisen henkilöstöhallinnon henkilöstölle ja valintalautakunnille moninaisuuteen ja osallisuuteen liittyvistä kysymyksistä sekä ohjeiden tarjoamisen tiedostamattomien ennakkoluulojen havaitsemiseksi ja torjumiseksi; kehottaa talousarvioltaan suuria virastoja tarkastelemaan tämän perusteella investointejaan toimenpiteisiin, jotka liittyvät vammaisten henkilöiden integrointiin ja henkilöstön työhyvinvoinnin ja työ- ja yksityiselämän tasapainon parantamiseen;

42. panee merkille, että 17 virastoa on jo hyväksynyt moninaisuuteen ja osallisuuteen liittyviä kysymyksiä käsittelevän työryhmän hyväksymän moninaisuutta ja osallisuutta koskevan peruskirjan; kehottaa muita virastoja hyväksymään tämän peruskirjan viipymättä; suhtautuu myönteisesti EUAN:n perustaman moninaisuuteen ja osallisuuteen liittyviä kysymyksiä käsittelevän työryhmän aktiiviseen kehittymiseen; panee tässä yhteydessä arvostaen merkille EUAN:n vuonna 2022 järjestämät eri aktiviteetit ja tapahtumat, kuten verkkokeskustelut aiheista ”Redefining Leadership – Women at the helm of the EU Agencies” (johtajuuden uudelleen määrittäminen – naiset EU:n virastojen johdossa), ”Overcoming alpha leadership culture: how everyone can become a successful leader” (alfajohtajuuskulttuurin selättäminen: miten jokaisesta voi tulla menestyvä johtaja) ja kansainvälisen vammaisten päivän muistamiseksi ”Finding our Strength in Vulnerability” (voiman löytäminen haavoittuvaisuudesta) sekä EUAN:n moninaisuuden ja osallisuuden palkinnot, joilla palkitaan virastoissa käynnissä olevia tietoisuutta ja moninaisuus- ja osallistamiskäytäntöjen täytäntöönpanoa edistäviä hallinnollisia ja henkilöstöaloitteita; kehottaa EU:n virastojen verkostoa toimittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle virastojen henkilöstön moninaisuus- ja osallisuuskyselyjen tulokset; kehottaa EU:n virastojen verkostoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle moninaisuus- ja osallisuusasioiden edistymisestä;

43. muistuttaa, että on tärkeää kehittää pitkän aikavälin henkilöstöpolitiikka, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja erityisten koulutusmahdollisuuksien tarjoamista urakehitystä varten, sukupuolten tasapuolista edustusta kaikilla henkilöstötasoilla, etätyötä, oikeutta olla tavoittamattomissa, maantieteellisen tasapainon parantamista, jotta kaikki jäsenvaltiot ovat asianmukaisesti edustettuina, vammaisten henkilöiden rekrytointia ja integrointia sekä heidän yhdenvertaisen kohtelunsa ja mahdollisuuksiensa edistämistä;

44. panee merkille, että kaikki virastot ovat ottaneet käyttöön koko henkilöstönsä osalta toimintaperiaatteet ja toimenpiteet häirinnän ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja että jotkin virastot ovat toteuttaneet ylemmän ja keskijohdon jäsenille tarkoitettuja erityistoimenpiteitä (esim. koulutuskursseja, tiedotustilaisuuksia tai valmennuksia); panee myös merkille, että kahdeksan virastoa ilmoitti vuonna 2022 yhteensä 23 häirintätapauksesta, joiden tutkinta oli kesken tai saatettu päätökseen; panee merkille, että joissakin virastoissa (esim. ECDC, ENISA, EUAA) henkilöstöön liittyvissä menettelyissä (esimerkiksi häirintätapauksissa) haetaan tukea unionin virkamiesoikeuteen (unionin henkilöstösäännöt) erikoistuneilta ulkoisilta asianajotoimistoilta, vaikka virastoilla olisi omat oikeudelliset osastonsa tai yksikkönsä; panee EUAN:n vuodelta 2021 myönnettävää vastuuvapautta koskevasta seurantakertomuksesta merkille, että suurimmilta osin virastoissa ei ollut häirintätapauksia, joissa virastojen olisi tarvinnut hakea tukea ulkoisilta asianajotoimistoilta tai asianajajilta;

45. panee merkille, että Liettuan korkein oikeus vahvisti 23. helmikuuta 2022 antamassaan päätöksessä Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-948/19 antaman tuomion, jossa unionin virastojen vuokratyöntekijöiden katsottiin kuuluvan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/104/EY ([4]) soveltamisalaan; kehottaa kaikkia virastoja asettamaan vakinaisen henkilöstön etusijalle ulkopuolisiin konsultteihin nähden, jotta voidaan taata laadukkaat työolot ja estää tietämyksen ja kokemuksen häviäminen;

46. muistuttaa, että erillisvirastoilla on unionin henkilöstösääntöihin kuuluvan joustavuutta edistävän säännön mukaan mahdollisuus ottaa palvelukseen sopimussuhteisia toimihenkilöitä siten, että heitä on enintään 65 prosenttia henkilöstön kokonaismäärästä; panee tässä yhteydessä merkille parlamentissa 27. kesäkuuta 2023 järjestetyssä julkisessa kuulemisessa (henkilöstöstä ja muista resursseista unionin virastoissa, elimissä ja yhteisyrityksissä, jäljempänä 'julkinen kuuleminen') käydystä keskustelusta sekä tutkimuksesta, että komission menettelyt sopimussuhteisten toimihenkilöiden määrän määrittämiselle eivät jätä joustavuutta ottaa palvelukseen sopimussuhteisia toimihenkilöitä virastojen toimeksiantojen mukaisen työmäärän arvioinnin perusteella ja rajoittavat virastojen kykyä sopeutua ilmeneviin tarpeisiin ketterästi; panee julkisesta kuulemisesta lisäksi merkille, että väliaikaiseen henkilöstöön, jota käytetään lyhytaikaisten toimintatarpeiden ja poissaolojen yhteydessä, liittyvät kustannukset ovat merkittävästi sopimussuhteisiin toimihenkilöihin liittyviä kustannuksia suuremmat, mikä on haaste, kun otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen 11. marraskuuta 2021 (asiassa C-948/19) antama tuomio, joka velvoittaa virastoja noudattamaan samasta työstä maksettavan saman palkan periaatetta sopimustilanteesta riippumatta; kehottaa jälleen kaikkia virastoja käyttämään mahdollisimman paljon vakinaista henkilöstöä, jotta voidaan taata laadukkaat työolot ja estää tietämyksen ja kokemuksen menettäminen, ja komissiota varmistamaan asianmukaiset henkilöresurssit;

47. panee tutkimuksesta merkille henkilöstön koostumuksen osalta, että sopimussuhteisten toimihenkilöiden määrä erillisvirastojen henkilöstössä on lisääntynyt viime vuosikymmenen aikana sekä absoluuttisesti että osuutena koko henkilöstöstä vuoden 2012 17 prosentista 21 prosenttiin vuonna 2021 ja että sopimussuhteisten toimihenkilöiden määrä luokassa IV on lisääntynyt ajan mittaan eniten (osuus oli jopa 46 prosenttia kaikissa tehtäväryhmissä vuonna 2019), mikä voi olla merkki siitä, että virastot saattavat ottaa sopimussuhteisia toimihenkilöitä palvelukseen suorittamaan virastojen toimeksiannon ydintehtäviä; on tietoinen siitä, että sopimussuhteisten toimihenkilöiden käyttö keskeisenä osana henkilöstöä auttaa virastoa käyttämään kaikki mahdollisuudet tehokkuushyötyjen saavuttamiseksi ja samalla keskittämään laajentuneet vastuualueet pienemmälle toimimäärälle; huomauttaa kuitenkin, että eroilla samankaltaisten tehtävien sopimustyypeissä on suuria vaikutuksia sopimussuhteisten toimihenkilöiden yleiseen työkokemukseen, heidän motivaatioonsa ja suurempaan vaihtuvuuteen erikoistuneemmissa tehtävissä toimivien sopimussuhteisten toimihenkilöiden keskuudessa, ja toteaa, että tämä voi aiheuttaa haasteita organisatorisen tietämyksen säilyttämiselle; panee tutkimuksesta merkille myös erot sopimussuhteisten toimihenkilöiden ja paikallisten palkkojen välillä ja toteaa, että joissakin virastoissa (EEA, Eurofound, Europol) sopimussuhteisten toimihenkilöiden kaikkien tehtäväryhmien palkat olivat jäsenvaltioiden keskipalkkoja pienempiä (DK, IE, NL) ja toisissa virastoissa (esim. ENISA, EIGE) sopimussuhteisten toimihenkilöiden palkat olivat paikallisia palkkoja suurempia (EL, LT); panee merkille, että sopimussuhteisten toimihenkilöiden palvelukseenottomenettelyn kesto vaihtelee kolmesta yhdeksään kuukauteen ja että erot eri tehtävien palkkojen välillä voivat vaikuttaa palvelukseenottomenettelyihin ja niiden onnistumisasteisiin;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

48. panee merkille, että yhtä virastoa lukuun ottamatta kaikilla virastoilla on käytössä eturistiriitojen ennaltaehkäisemistä ja hallintaa koskevat toimintaperiaatteet; suhtautuu myönteisesti useimpien virastojen toteuttamiin toimenpiteisiin mahdollisia pyöröovitilanteita koskevien sisäisten menettelyjensä ja valvontansa vahvistamiseksi ja unionin henkilöstösääntöjen sovellettavien sääntöjen täyden noudattamisen varmistamiseksi; panee EUAN:n vuodelta 2021 myönnettävää vastuuvapautta koskevasta seurantakertomuksesta merkille, että virastojen hallintoneuvostojen jäsenet tulevat pääosin kansallisen tason julkisista laitoksista, joten mahdollisten eturistiriitojen vaara on suhteellisen pieni; panee samasta kertomuksesta merkille, että hallintoneuvoston jäsenet vastaavat useimmiten hallinnosta ja valvonnasta (ja tekevät toiminnallisia päätöksiä vain harvoissa tapauksissa) ja että heidän siirtyessä säännellyille toimialoille heihin kohdistetaan tiettyjä rajoittavia toimenpiteitä, joissa otetaan huomioon, että heillä ei esimerkiksi ole lakisääteistä velvollisuutta hakea lupaa työpaikan vastaanottamiseen; kehottaa EU:n virastojen verkostoa toimittamaan parlamentille kattavan luettelon näistä rajoittavista toimenpiteistä, joita virastot toteuttavat käytännössä; panee lopuksi tutkimuksesta merkille, että pyöröovi-ilmiön edistämisen vaara ei sopimussuhteisten toimihenkilöiden kohdalla vaikuta olevan sen suurempi kuin muillakaan;

49. panee EUAN:n vuodelta 2021 myönnettävää vastuuvapautta koskevasta seurantakertomuksesta merkille, että virastot katsovat tietyissä tapauksissa alttiutensa eturistiriitojen ja lobbaajien paineen vaaralle olevan vähäinen tarkoituksensa, suorittamiensa tehtävien ja toimintaympäristönsä ja -taustansa vuoksi, mikä vaikuttaa niiden näkemykseen siitä, kuinka laajan korruptiontorjuntastrategian ne tarvitsevat, kun taas toiset virastot ovat suuremman tällaiselle vaaralle alttiutensa vuoksi ottaneet käyttöön kokonaisvaltaisen, joissakin tapauksissa yhdessä OLAFin kanssa kehitetyn korruptiontorjuntastrategian; toistaa tässä yhteydessä tarpeen ajantasaistaa säännöllisesti sääntöjä, jotka koskevat avoimuutta, jääviyttä, eturistiriitoja, pyöröovitilanteita ja laitonta lobbausta sekä petostentorjuntastrategioita; panee virastojen vuodelta 2021 myönnettävää vastuuvapautta koskevasta seurantakertomuksesta merkille, että useimmat virastot eivät suunnittele kansainvälisen korruptiontorjuntastrategian kehittämistä ja että joidenkin virastojen (esim. EBA, EIOPA) petostentorjuntastrategiat sisältävät korruptiontorjuntastrategian;

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, vuokratyöstä (EUVL L 327, 5.12.2008, s. 9).

50. suhtautuu myönteisesti edunvalvojien, sidosryhmien, lobbaajien ja virastojen välisten tapaamisten tallenteiden julkaisemiseen niissä tapauksissa, joissa tällaisia tapaamisia on ollut; kehottaa virastoja, jotka eivät ole luoneet verkkosivua tällaisten tapaamisten julkaisemista varten (esim. EASA), perustamaan sellaisen viipymättä; panee merkille, että jotkut virastot (esim. BEREC, CEPOL, CdT, EU-OSHA) eivät toimintansa luonteen vuoksi järjestä tapaamisia edunvalvojien kanssa;

51. panee merkille, että kaikki virastot vaativat sidonnaisuuksia koskevan ilmoituksen hallintoneuvoston ja ylemmän johdon jäseniltä ja julkaisevat ne verkkosivustollaan; panee lisäksi merkille, että useimmat virastot julkaisevat verkkosivustollaan hallintoneuvoston jäsenten, johtotehtävissä toimivan henkilöstön, ulkopuolisten ja sisäisten asiantuntijoiden ansioluettelot tai lyhyen kuvauksen heidän taustastaan; korostaa, että joidenkin virstojen (esim. Cedefop, EFSA, ELA, ENISA) joidenkin hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten ansioluetteloita ei ole julkaistu; kehottaa kyseisisä virastoja julkaisemaan kaikki nämä ansioluettelot verkkosivustoillaan viipymättä;

52. korostaa, että useimmat virastot ilmoittivat, että niillä ei ollut eturistiriitatapauksia vuonna 2022, ja että yhdeksän virastoa ilmoitti tällaisista tapauksista; toteaa, että tutkitut tapaukset koskivat aiempaa työsuhdetta (ACER), esimerkiksi saatua palkkiota koskevien taloudellisten etujen tai läheisen perheenjäsenen taloudellisten etujen ilmoittamatta jättämistä (EMA), palvelukseenottomenettelyjä (EMSA), hallintoneuvoston jäsenten osallistumista henkilöstöön liittyviin menettelyihin (Eurojust) ja työllistymistä palveluksen päättymisen jälkeen (Europol); antaa tunnustusta virastojen yleisestä tällaisten tapausten loppuun saattamisen asteesta (19 tapausta 21 ilmoitetusta ja tutkitusta tapauksesta saatiin päätökseen), jonka osalta vuonna 2022 ryhdyttiin toimenpiteisiin asianomaisten virastojen etuihin liittyvien kielteisten vaikutusten torjumiseksi; muistuttaa, että on tärkeää ottaa käyttöön vankat sisäiset säännöt ja kehykset, joilla pyritään ehkäisemään häirintää, eturistiriitoja tai pyöröovi-ilmiöitä, jotta voidaan varmistaa erittäin korkeat eettiset normit ja lisätä kansalaisten luottamusta unionin toimielimiin;

53. panee merkille, että kaikilla virastoilla on käytössä väärinkäytösten ilmoittajia koskeva käytäntö; panee merkille, että vuonna 2022 ilmoitettuja ja tutkittuja väärinkäytösten ilmoitustapauksia oli 52, joista 47 saatiin päätökseen (mukaan luettuna 37 EMA:n vastaanottamaa ulkoista ilmoitustapausta) ja kaksi tapausta (Frontex) on OLAFin tutkittavana; kehottaa kaikkia virastoja varmistamaan, että niillä on käytössä erilliset, turvalliset ja tehokkaat ilmoituskanavat, jotka täyttävät väärinkäytösten ilmoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1937 ([5]) asiaa koskevat vaatimukset;

Hankinnat

54. panee erittäin huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi 48 julkisiin hankintamenettelyihin liittyvää puutetta vuonna 2022 (34 puutetta vuonna 2021 ja 18 puutetta vuonna 2020) ja että asianomaisten virastojen määrä kasvoi 24 virastoon vuonna 2022 (22 virastoa vuonna 2021 ja 14 virastoa vuonna 2020); on huolestunut siitä, että tällaiset puutteet ovat edelleen suurin sääntöjenvastaisten maksujen lähde ja että ne johtuvat joko vuonna 2022 tai aiempina vuosina raportoiduista sääntöjenvastaisista hankintamenettelyistä; toistaa tilintarkastustuomioistuimen suosituksen, jonka mukaan virastojen olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että kun ne panevat täytäntöön puitesopimuksia, niiden olisi käytettävä erityissopimuksia vain asianomaisen puitesopimuksen kattamien tavaroiden ja palveluiden hankkimiseen; toistaa myös tilintarkastustuomioistuimen suosituksen, jonka mukaan asianomaisten virastojen olisi entisestään parannettava julkisia hankintamenettelyjään varmistaen sovellettavien sääntöjen noudattamisen kaikilta osin, olemassa olevien sopimusten muokkaamista koskevat ehdot mukaan luettuna;

55. pitää myönteisenä, että unionin virastot käyttävät yhä enemmän sähköisiä hankintavälineitä; panee merkille, että virastojen yleisimmät e-Prior-moduulit ovat sähköiset tarjouskilpailut, tarjousten sähköinen toimittaminen ja sähköinen laskutus; panee lisäksi merkille, että vuonna 2022 20 virastoa hyväksyi ja otti käyttöön julkisten hankintojen hallinnointivälineen, seitsemän virastoa testasi sitä ja 23 virastoa on pannut täytäntöön hyväksynyt sähköiset allekirjoitusvälineet; kehottaa kaikkia virastoja ottamaan nämä välineet käyttöön, jatkamaan hankintamenettelyjensä digitalisointia kaikilta osin ja pitämään vastuuvapauden myöntävän viranomaisen ajan tasalla tässä asiassa tapahtuvasta edistyksestä;

56. muistuttaa, että kaikissa hankintamenettelyissä on tärkeää varmistaa reilu kilpailu tarjoajien välillä ja hankkia tavaroita ja palveluita parhaaseen mahdolliseen hintaan siten, että samalla kunnioitetaan avoimuuden, suhteellisuuden, yhdenvertaisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteita; pyytää kaikkia virastoja ottamaan käyttöön komission sähköisiin hankintamenettelyihin kehittämät tietotekniset välineet; kehottaa kaikkia virastoja parantamaan edelleen julkisia hankintoja koskevia menettelyjään sekä näyttämään esimerkkiä ja hyödyntämään EU:n nykyisen julkisia hankintoja koskevan direktiivin sosiaalilauseketta sen varmistamiseksi, että julkisiin hankintamenettelyihin osallistuvat talouden toimijat noudattavat kaikkia sovellettavia ympäristö-, sosiaali- ja työlainsäädännön velvoitteita, jotka on vahvistettu unionin oikeudessa, kansallisessa lainsäädännössä tai työehtosopimuksessa tai sovellettavissa kansainvälisissä ympäristö-, sosiaali- tai työlainsäädännön säännöksissä;

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23. lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17).

Sisäinen valvonta

57. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnot hallinto- ja valvontajärjestelmien alalla (muun kuin hankintojen ja henkilöstöasioiden osalta), jolla vuonna 2022 havaittiin puutteita, jotka liittyvät tietojen laatuun ja kattavuuteen, menoihin, jotka on toteutettu ilman tulojen ja menojen hyväksyjän asianmukaista valtuutusta, asianmukaisten jälki- ja ennakkotarkastusten puuttumiseen sekä heikkouksiin korvausten, avustusten ja sitoumusten hallinnoinnissa; panee merkille, että yhteensä 24:stä tähän liittyvästä havainnosta kolme liittyi maksujen sääntöjenvastaisuuteen; painottaa voimakkaasti tehokkaiden hallinto- ja valvontajärjestelmien tarvetta tällaisten puutteiden välttämiseksi; toistaa kehotuksensa vahvistaa hallinto- ja valvontajärjestelmiä, jotta voidaan varmistaa virastojen asianmukainen toiminta;

58. toteaa, että kaikki virastot ilmoittivat vuoden 2022 lopussa panneensa tarkistetun COSO-malliin perustuvan sisäisen valvonnan kehyksen täytäntöön ja suorittaneensa sisäisen valvonnan kehystä koskevan vuotuisen arvioinnin; kehottaa jälleen kaikkia virastoja toimittamaan vähintään osatason arvioinnin tulokset, mutta kannustaa kuitenkin virastoja yksityiskohtaisempaan raportointiin, esimerkiksi kunkin sisäisen valvonnan periaatteen osalta;

59. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan aiempien vuosien huomautusten seurannan osalta vuonna 2022 saatiin päätökseen 64 huomautusta ja 57 huomautusta oli edelleen kesken tai käsittelemättä; kehottaa virastoja panemaan huomautukset huolellisesti täytäntöön ja parantamaan edelleen sisäisen valvonnan kehyksiään; panee lopuksi merkille, että kahdeksan virastoa ilmoitti niillä olleen 23 tapausta OLAFin käsiteltävänä vuonna 2022 ja että 11 niistä saatiin päätökseen kyseisenä vuonna;

Muut asiat

60. suhtautuu myönteisesti siihen, että virastot toteuttivat vuonna 2022 lisätoimia kyberturvallisuuden ja hallussaan olevien digitaalisten tallenteiden suojan parantamiseksi; antaa tunnustusta virastoille (ECDC, ECHA, EIGE, ENISA), jotka ovat hyväksyneet tai ajantasaistaneet kyberturvallisuus- ja tietoturvakäytäntönsä ottaen huomioon unionin kyberturvallisuutta ja tietoturvaa unionin toimielimissä ja elimissä koskevat säännöt; panee merkille, että jotkut virastot (esim. CEPOL) eivät ole vielä hyväksyneet tällaisia käytäntöjä, koska niiden henkilöstötaulukot eivät sisällä toimia, jotka vaadittaisiin näiden sääntöjen täytäntöönpanoon; kehottaa asianosaisia virastoja etsimään väliaikaisratkaisuja (kuten vaadittavien resurssien jakamista muiden virastojen kanssa) mahdollisimman pian sekä löytämään tavan toteuttaa pysyvä ratkaisu; pyytää EUAN:ää helpottamaan virastojen välistä vaihtoa tässä yhteydessä; kehottaa asianosaisia virastoja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

61. panee julkisessa kuulemisessa käydystä keskustelusta merkille, että 1) verkkouhkat lisääntyvät jatkuvasti ja että ENISA:n määrärahoja olisi lisättävä vastaavasti vaikka sille ei annettaisi uusia tehtäviä vaan ainoastaan laajennettaisiin sen nykyisiä tehtäviä, 2) että ENISA saisi komission kybersolidaarisuus- ja kyberresilienssisäädösten myötä uusia tehtäviä ilman lisäresursseja ja 3) että on erittäin tärkeää toteuttaa ja virallistaa niiden resurssien arviointi, jotka tarvitaan, kun virastojen toimeksiantoja lujitetaan tai laajennetaan, yhdessä virastojen kanssa käyttäen selkeää ja avointa menetelmää; kehottaa komissiota ottamaan nämä näkökohdat huomioon ja muistuttaa, että kyberturvallisuuden osalta jokaisen viraston on tehtävä investointeja täyttääkseen lakisääteiset vaatimukset;

62. suhtautuu myönteisesti virastojen toimiin työnsä tulosten julkistamiseksi ja julkaisemiseksi eri kanavien kautta, mukaan lukien niiden verkkosivustot ja sosiaalinen media; kehottaa virastoja jatkamaan toimiaan ilmoittaakseen asiaankuuluvista tuloksellisuustiedoista unionin kansalaisille ja suurelle yleisölle selkeällä ja helposti ymmärrettävällä kielellä, jotta voidaan varmistaa suurempi avoimuus ja julkinen vastuuvelvollisuus hyödyntämällä paremmin tiedotusvälineitä ja sosiaalisen median kanavia; odottaa, että virastot tiedottavat tästä asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

63. pitää myönteisenä komission tiedonantoa ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jolla pyritään järkeistämään ja yksinkertaistamaan raportointivaatimuksia 25 prosentilla kullakin vihreällä, digitaalisella ja taloudellisella aihealueella, ja kehottaa unionin virastoja virtaviivaistamaan sisäisiä menettelyjään tarpeettoman hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi;

64. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman vastuuvapausmenettelyn kohteena oleville erillisvirastoille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle sekä huolehtimaan sen julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (L-sarja).